

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Ljungviksskolan skolenhet B i Lerums kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på *Ljungviksskolan skolenhet B* avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid *Ljungviksskolan skolenhet B* i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i *låg utsträckning* skolans utveckling.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver i sin analys av skolenhetens samlade resultat sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande samt utifrån denna analys besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder.

Undervisning

Undervisningen främjar i *flera delar* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver utveckla varierade metoder och arbetssätt så att eleverna ges inflytande och görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar *i låg utsträckning* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna och i delaktighet med eleverna arbeta samlat för att öka studieron genom att skapa gemensamma förhållningssätt och strategier.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och omdömen ges *i låg utsträckning*.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att lärare tillsammans diskuterar hur de allsidigt och kontinuerligt kan utvärdera och bedöma elevernas kunskaper genom tydliga strukturer för sambedömning i alla ämnen.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **1 februari 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr: SI 2022:11029) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Rektorn på Ljungviksskolan skolenhet B leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens beslut är följande. Skolinspektionens granskning visar att rektorn följer upp skolenhetens kunskapsresultat men hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen följs inte upp på ett systematiskt sätt. Det sker en jämförande analys av resultaten men rektorn gör ingen orsaksanalys av resultaten utifrån hur undervisningen genomförs och de förutsättningar som ges. Det finns till viss del ett jämställdhetsarbete på skolenheten, men arbetet är inte systematiskt och strategiskt. Vidare visar granskningen att rektorn skapat en organisation för det pedagogiska arbetet men att fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag inte är tydligt.

Uppföljning och analys

Skolinspektionens granskning visar att rektorn följer upp skolenhetens kunskapsresultat men hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen följs inte upp på ett systematiskt sätt. Det sker en jämförande analys av resultaten men rektorn gör ingen orsaksanalys av resultaten utifrån hur undervisningen genomförs och de förutsättningar som ges. Av inskickat material och intervjuer framkommer att lärarna gör en jämförande analys av elevernas kunskapsresultat och att rektorn följer upp elevernas kunskapsresultat löpande under läsåret med elevhälsan och lärarna. Denna jämförande analys av kunskapsresultaten sker vid arbetslagsträffar där rektorn deltar och sammanställs sedan gemensamt för skolenheten. Resultaten jämförs då med resultaten från föregående år och utifrån kön och årskurs/klass. I Skolenkäten för pedagogisk personal våren 2022 skattar dock lärarna uppföljningsarbetet betydligt

lägre i jämförelse samtliga medverkande skolenheter i riket. Flera lärare uppger att rektorns arbete med uppföljning och analys kan utvecklas, exempelvis säger flera lärare att rektorn aldrig gjort några lektionsobservationer och att rektorn förutsätter att en stor del av uppföljnings- och analysarbetet genomförs av förstelärare. Några lärare uttrycker att rektorn tar del av de jämförande analyser som lärarna genomför, men att hen inte fördjupar sig i dessa i den utsträckning lärarna önskar. Rektorn och lärarna säger att de har diskuterat värdegrundsfrågor i olika forum, men lärarna uppger att de inte vet huruvida rektorn följer upp hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Enligt elevhälsan och lärare bygger rektorn sin nulägesbild av undervisningen genom att delta vid möten med elevhälsan och lärare, men rektorn gör inte några regelbundna klassrumsobservationer. Det framkommer inte hur rektorn använder sig av informationen från dessa möten för att analysera resultaten. Det framkommer inte heller hur rektorn följer upp de förutsättningar som finns för undervisningen och hur detta används i analys av resultaten för att synliggöra orsakerna. Resurser fördelas av arbetslagen och inte utifrån en av rektorn genomförd analys. I nationell statistik som Skolinspektionen tagit del av har resultaten för skolans elever sjunkit drastiskt på några år i flera ämnen. Rektorn framhåller att dessa skillnader delvis beror på pandemin samt att det finns orsaksfaktorer hos eleverna och vårdnadshavares inställning till skolan, men har inga förklaringar med koppling till arbetet på skolenheten som hur undervisningen genomförs och de förutsättningar som finns i verksamheten. Rektorn och lärarna berättar att de har enats om ett skolövergripande utvecklingsområde gällande läsförståelse efter att det framkommit sjunkande resultat gällande detta. Ett utvecklingsarbete har även genomförts utifrån att man uppmärksammat brister i studieron med fokus på ledarskap i klassrummet och lektionsstruktur. Det framgår dock att den gemensamt överenskomna strukturen för lektioner inte följs av alla lärare. Det skiljer sig, enligt rektorn, mellan stadierna och lärare, där lärarna för årskurs 4-6 gemensamt jobbar enligt de överenskomna riktlinjerna medan lärarna i årskurs 7-9 inte gör det. Denna bild bekräftas vid Skolinspektionens lektionsobservationer.

Jämställdhetsarbete

Av Skolinspektionens granskning framgår att det till viss del finns ett jämställdhetsarbete på skolenheten, men att det inte är systematiskt och strategiskt. Av intervjuer och inskickat material framkommer att rektorn har vetskap om hur till exempel elevernas kunskapsresultat utfaller utifrån kön, då man uppmärksammat att både pojkars och flickors resultat sjunkit mycket i flera ämnen de senaste åren. Vidare framgår att lärare i vissa ämnen till viss del arbetar för att lyfta fram traditionella värderingar och förhållningssätt, såsom att till exempel att arbeta med könsstereotypa

normer och talutrymmet i sin undervisning. Emellertid uppger både rektorn och elevhälsorepresentanter att jämställdhetsarbetet behöver utvecklas på skolenheten. Det finns ett visst arbete kring språkbruk utifrån pojkars attityder gentemot flickor men det arbetet är dock initierat på förekommen anledning, och inte en del av en övergripande strategi.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn skapat en organisation för det pedagogiska arbetet men att fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag inte är tydligt. Enligt inskickad dokumentation och intervjuer framkommer att lärarna träffas varje vecka i olika konstellationer, såsom arbetslag, ämneslag och gemensamma konferenser enligt ett kalendarium. Alla möten följer en agenda och dokumenteras så att rektorn kan följa vad som avhandlats. Rektorn är delaktig i arbetet tillsammans med elevhälsan. Lärarna kan få stöttning av elevhälsoteamet i frågor som kan röra undervisning och studiero. Elevhälsan uppger dock att det inte finns någon central styrning att de forum de har tillsammans med lärarna ska användas för utveckling av undervisning, men att frågor relaterade till det förekommer. Lärarna samverkar kring elevrelaterade frågor och utveckling av undervisning i olika grad på skolenheten, men omfattningen av samverkan skiljer sig åt mellan de olika arbetslagen/stadierna vilket även påverkar effekten arbetet får i undervisningen. På skolenheten har de fokus på att utveckla undervisningen i läsförståelse samt tidigare även på att utveckla ledarskapet i klassrummet utifrån att de uppmärksammat bristande studiero. Det varierar dock hur lärarna tillämpar arbets- och förhållningssätt kopplat till lektionsstruktur och till studiero. Både rektorn, elevhälsa, lärare och elever uttrycker att lärarnas efterlevnad av gemensamt överenskomna regler och arbetssätt ser olika ut, både att det skiljer sig mellan lärare och mellan de olika stadierna och att det inte genomsyrar utbildningen på hela skolenheten. Det framgår tydligt att det finns stora skillnader mellan årskurs 4-6 och årskurs 7-9 och att det råder två olika utbildningsstrukturer och miljöer inom skolenheten.

Uppdragen som till exempel arbetslagsledare och förstelärare har är tydliga. Rektorn ser även till att nya och obehöriga lärare får en introduktion genom arbetslagsledare eller mentor och därefter får stöttning i ett arbetslag.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver i sin analys av skolenhetens samlade resultat sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande samt utifrån denna analys besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn visserligen följer upp resultat i verksamheten och gör en jämförande analys, men att rektorn i begränsad utsträckning sätter resultaten i relation till undervisningens genomförande och de förutsättningar som finns. Rektorn har förvisso fattat beslut om utvecklingsområden, men det finns en risk att dessa inte har någon koppling till de bakomliggande orsakerna till resultaten. Att rektorn inte väger in undervisningens genomförande och de förutsättningar som finns på skolenheten gör att analysen inte visar vilka framgångsfaktorer och utvecklingsbehov som finns i verksamheten. Detta medför i sin tur risk för att eventuella utvecklingsområden förbises.

Av skollagen framgår att rektorn ansvarar för att på skolenhetsnivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, analysera och utveckla utbildningen. Rektorn behöver således följa upp elevernas resultat, undervisningens genomförande och förutsättningar för undervisningens genomförande för att skaffa sig ett underlag för analys. Med utgångspunkt i orsaksanalysen behöver rektorn vidare besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder. Att utgå från orsaksanalysen innebär att insatserna är behovsanpassade för skolenhetens verksamhet.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn utvecklar analysen av skolans resultat genom att analysera hur olika resultat samvarierar med den undervisning som bedrivs samt andra förutsättningar som skolan har. Variationer och skillnader mellan elevgrupper, klasser, ämnen och kön behöver belysas och sättas i relation till undervisningens kvalitet samt andra förutsättningar för undervisningens genomförande. Det är viktigt att söka förklaringar och orsaker till varför måluppfyllelsen ser ut som den gör och synliggöra vilka åtgärder man bör vidta för att förbättra resultaten. Analysen bör således ge en bild av både vilka framgångsfaktorer och utvecklingsbehov som finns. I analys- och utvecklingsarbetet behöver såväl rektor, lärare som elevhälsa vara delaktiga. Rektorn behöver även fatta beslut om utvecklingsinsatser som ska genomföras, utifrån de behov man uppmärksammat, och tillsammans med personalen följa upp att dessa får avsedd effekt. Att utgå ifrån orsaksanalysen innebär att insatserna är behovsanpassade för skolans verksamhet. Insatserna kan därmed också utjämna eventuella skillnader inom skolan, mellan lärare, ämnen och årskurser. En del av ett utvecklingsarbete kan vara att se till att lärare ges kompetensutveckling med utgångspunkt i de identifierade behoven, eller att justera organisationen för att möta de behov som uppmärksamrats.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Det finns stora skillnader i huruvida eleverna på Ljungviksskolan skolenhet B, möter en undervisning som är strukturerad och varierad med aktivt lärarstöd. I årskurserna 4-6 har lektionerna tydliga inledningar, sammanhang i genomgångar och logiskt flöde i uppgifter samt sammanfattande avslut. Eleverna i årskurs 7-9 möter däremot i lägre grad både struktur i undervisningen och variation. I årskurs 7-9 ges även i olika grad ett aktivt lärarstöd under lektionerna, vilket medför att alla elever inte på samma sätt ges förutsättningar att komma igång med sitt arbete och bibehålla sitt engagemang. Det varierar om lärarna arbetar med att stimulera elevernas självförtroende genom att motivera och utmana dem utifrån deras kunskapsnivå. Eleverna ges i olika omfattning möjlighet att reflektera över och ta ansvar för sitt eget lärande. På skolenheten saknas ett arbetssätt där eleverna bjuds in och är delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen löpande under terminerna, även om viss utvärdering sker.

Variation, struktur och aktivt lärarstöd

I Skolinspektionens granskning framkommer att det finns stora skillnader gällande i vilken omfattning eleverna får en varierad och strukturerad undervisning med ett aktivt lärarstöd. Vissa lärare bedriver en strukturerad undervisning, med tydliga inledningar och ett logiskt flöde i uppgifterna med genomgångar och sammanfattande avslut. Dock framgår i både intervjuer och lektionsobservationer skillnader mellan olika lärare på de olika stadierna på skolenheten i hur strukturerad undervisningen är. Det framgår till exempel att de flesta lärarna i årskurs 4-6 arbetar utifrån en tydlig struktur och använder olika tekniska hjälpmedel vid genomgångar som bidrar till att göra informationen mer tydlig för eleverna och underlättar deras deltagande i genomgångarna. Detta tillämpas dock inte i all undervisning, och är mindre tydligt i årskurserna 7-9. Det framgår att undervisningen på skolan ska utgå från gemensamma lektionsstrukturer men det finns skillnader mellan hur olika lärare tillämpar det

gemensamma arbetssättet. Enligt elevhälsan arbetar lärarna i de olika stadierna i olika grad med tydliga lektionsstrukturer. Elevhälsan uppger att det finns gemensamma riktlinjer för lärarna men att det fungerar lite olika och att det finns behov av en större likvärdighet i lärarnas arbete med struktur. Det framkommer också att lärarna för årskurs 4-6 förklarar syftet med undervisningen utifrån läro- och kursplan, medan lärarna i årskurs 7-9 gör detta i mer begränsad omfattning. Det skiljer sig även i hur lärarna på de olika stadierna varierar undervisningen och ger eleverna ett aktivt lärarstöd. Undervisningen består av lärarledda genomgångar som varvas med elevaktiva arbetsmoment i helklass, i grupp eller som enskilt arbete, men det finns också exempel på lektioner där eleverna arbetar med samma uppgift under hela lektionstiden. Flera elever uttrycker att de både upplever en mer enhetlig undervisning och en miljö med sämre studiero, vilket också Skolinspektionen observerar. Även rektorn säger i intervju att hen ser en skillnad i hur undervisningen bedrivs i de olika stadierna.

Stimulans och anpassning

Granskningen visar att det även varierar på skolenheten hur lärarna anpassar undervisningens innehåll och arbetssätt för att möta samtliga elever. Av lektionsobservationer och intervjuer framkommer att lärarna i årskurs 4-6 arbetar för att utmana och stötta eleverna utifrån elevernas behov. Lärarna i dessa årskurser ger exempel på hur de bland annat utarbetar individuella fokushäften i flera olika ämnen för att individualisera, anpassa och möta elevernas olika behov i ämnet löpande under läsåret. Vidare framkommer det att elever kan efterfråga svårare uppgifter om de hinner bli klara med uppgifterna på lektionen. Det framkommer emellertid också att det skiljer sig mellan hur lärarna anpassar undervisningen för att nå samtliga elever. Eleverna i årskurs 4-6 uppger att de ofta får anpassat material i form av extrauppgifter och fördjupningsuppgifter, medan eleverna i årskurs 7-9 säger att det sker i mindre omfattning. Lärarna uttrycker att de har förväntningar när de pratar om och med eleverna. Lärarna berömmar ofta eleverna och försöker motivera eleverna genom exempelvis uppgifter som liknar spel. Lärarna beskriver de kommunicerar elevernas utveckling till dem för att synliggöra deras utveckling. Eleverna i årskurs 4-6 berättar att de känner att de tror mer på sig själva efter att de haft utvecklingssamtal, eftersom elevernas utveckling synliggörs på ett tydligt sätt.

Elevernas delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Granskningen visar att eleverna får vissa möjligheter att reflektera och ta ansvar över sitt eget lärande genom att de ges strategier för det i undervisningen. Av intervjuer med elever säger de att vissa lärare kan gå igenom studieteknik i undervisningen och att de då pratar om att man kan lära sig på olika sätt, genom att exempelvis lyssna

eller läsa. Eleverna beskriver att de lärt sig att det finns fördelar med att läsa frågorna i en uppgift innan man börjar bearbeta textmaterial. I årskurserna 4-6 leder eleverna utvecklingssamtal, där eleverna själva presenterar sin utveckling för vårdnadshavarna utifrån sina utvecklingsområden. Inför detta samtal får eleverna även besvara vissa frågor på en digital plattform. Eleverna säger att detta får dem att tro på sig själva och att det synliggör deras lärande. I årskurs 7-9 har man inte något liknande arbete gällande utvecklingssamtal. Lärarna i årskurs 4-6 berättar att de regelbundet delar elevernas resultat och utveckling med eleverna.

Vidare visar granskningen att det saknas ett arbetssätt där eleverna ges utrymme att vara delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Det framgår visserligen i intervjuer att det skiljer sig mellan stadierna och mellan lärare i hur elever blir involverade i olika former av utvärderingar av lektioner, arbetsområden och vid terminsavslut. Lärarna för årskurs 4-6 ger exempel där de utvärderat undervisningen med eleverna i helklass, både genom diskussion och genom enklare omröstningar. De uppger att de främst håller muntliga utvärderingar, men även digitala utvärderingar har förekommit. Lärarna för dessa årskurser berättar också att de kommunicerar resultaten och eventuella utvecklingsområden som framkommit av utvärderingarna med eleverna. Lärarna i årskurs 7-9 ger exempel på digitala utvärderingar de genomfört, men eleverna i årskurserna 7-9 säger att de inte får utvärdera undervisningen. Fler lärare uppger vidare att eleverna i vissa fall kan vara delaktiga i genomförandet av undervisningen men att de inte ger eleverna delaktighet i planering av undervisningen. Lärarna och eleverna i årskurs 4-6 ger exempel på när de fått påverka redovisningsformer och innehåll utifrån bestämda teman. Eleverna i årskurs 7-9 säger att de inte fått något inflytande i undervisningen. I nationell statistik och intervjuer framkommer att eleverna upplever att de har ett begränsat inflytande när det gäller att planera och utvärdera undervisningens innehåll. I Skolenkäten för elever i årskurs 8 våren 2022 är det samlade resultatet att elevernas inflytande är avsevärt under genomsnittet i jämförelse med samtliga medverkande skolenheter i riket. Skolenkätresultatet för år 5 visar däremot på att eleverna upplever att de har inflytande i paritet med rikets resultat. Rektorn uppger att hen behöver skapa sig en bättre bild av hur lärarna arbetar för att eleverna ska kunna påverka planering, innehåll och genomförande, då hen inte har kontrollerat det på skolenheten.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver utveckla varierade metoder och arbetssätt så att eleverna ges inflytande och görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att det på Ljungviksskolan skolenhet B saknas arbetssätt där eleverna på ett påtagligt sätt är delaktiga i planeringen och utvärderingen av undervisningen, framför allt gällande eleverna i årskurs 7-9. Även om elever kan bli involverade i olika former av utvärderingar i slutet av lektioner, arbetsområden och terminsavslut när det gäller hur undervisningen fungerat, ges de endast begränsat inflytande när det gäller att planera undervisningens innehåll och former.

Enligt skollagen ska elever ges ett reellt inflytande över utbildningen och enligt läroplanen ska läraren tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen. Rektor har ett särskilt utpekat ansvar för att se till att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för ett aktivt deltagande i samhällslivet. Genom att elever får delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen kan elever utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med lärarna arbetar aktivt för att öka elevernas delaktighet i både planeringen och utvärderingen av undervisningen. Även om undervisningen ska styras av läroplanen finns det utrymme i undervisningen för elevers inflytande. Lärarna behöver fånga upp och beakta de synpunkter, idéer och arbetssätt- former som eleverna för fram och låta dessa ha en inverkan på planeringen och genomförandet av undervisningen. Lärarna och eleverna kan tillsammans resonera kring vad det centrala innehållet i detalj ska fokusera på inom respektive ämne. De kan även resonera om vilka arbetsformer som bäst lämpar sig för att utveckla dessa kunskaper och hur det ska redovisas. Inflytandet bör öka i relation till elevernas ålder och mognad, och succesivt ge dem ett ökat ansvar. Det är väsentligt att när läraren utvärderar undervisningen inhämtar elevernas synpunkter om hur undervisningen genomförts avseende innehåll, arbetsformer och arbetssätt. Utvärderingar av undervisningen behöver göras kontinuerligt, under terminens gång, och inte bara i slutet av terminen eller årskurs. Det är särskilt viktigt om undervisningen inte fungerar, så att läraren har möjlighet att förändra upplägg och genomförande i befintlig undervisningsgrupp.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Det finns ett otillräckligt arbete på skolan för att skapa en trygg miljö för eleverna även om elevernas upplevelse av trygghet kartläggs och åtgärder vidtas utifrån det. Det finns ett visst samlat arbete för att skapa och upprätthålla studieron på skolan men detta arbete genomsyrar inte all undervisning och tillämpas i olika grad hos lärarna. Eleverna är inte delaktiga i arbetet med att skapa studiero och det finns inte någon uttalad samsyn för hur lärarna ska agera för att skapa en lugn miljö till exempel när studieron brister.

Trygghet

Granskningen visar att det finns ett otillräckligt arbete på skolan för att skapa en trygg miljö för eleverna även om elevernas upplevelse av trygghet kartläggs och åtgärder vidtas utifrån det. Av intervjuer och inkommen information framkommer att det genomförs vissa gemensamma insatser för att kartlägga och identifiera riskområden kopplade till trygghet, baserade på enkäter, observationer och elevsamtal. Rektorn och skolans trygghetsteam följer upp kränkingsanmälningar för att identifiera riskområden som kan skapa otrygghet. Det genomförs en kommunövergripande elevenkät varje år där bland annat elevernas upplevelse av trygghet behandlas. Eleverna har tidigare år fått kartlägga otrygga miljöer på skolan. Utifrån dessa kartläggningar, som rektorn gör tillsammans med trygghetsteamet, har insatser genomförts, exempelvis genom ökad vuxennärvaro i vissa delar av skolans lokaler. Då det framkommit att elever känt sig otrygga mellan lektioner och på raster har vuxennärvaron ökat i skolans lokaler och ute på rasterna. Dessutom har socialpedagoger anställts för att påbörja arbetet med trygghet på skolenheten. Dock uppger flera elever att skolan inte gör tillräckligt för att försäkra sig om elevernas trygghet. Någon elev uttrycker också att lärarna inte alltid tar kränkningar på allvar, och att lärare reagerar olika om man pratar med dem om kränkningar. När det gäller elevernas upplevelse av trygghet på nätet framkommer att detta område inte kartläggs systematiskt. Vidare framgår att frågor kring etik på nätet tas upp inom vissa

ämnen, men att det på skolenheten inte finns något aktivt arbete kring detta. När det gäller arbetet för att främja en trygg miljö på skolenheten beskriver lärarna att de i början av läsåret har uppstartsveckor med samtliga klasser där fokus ligger på att skapa en samhörighet i gruppen och att eleverna ska lära känna varandra. Representanter för elevhälsan uppger att de försöker vara närvarande i rastaktiviteter som ett led i att synliggöra sig för eleverna och öka deras känsla av trygghet. Trygghetsgruppen arbetar enligt rektorn på att systematisera skolenhetens arbete med trygghet och studiero, med skapandet av ett gemensamt årshjul för arbetet. I övrigt framkommer det inte i granskningen att det förekommer främjande aktiviteter för att skapa goda relationer mellan elever, och mellan elever och personal på skolenheten. Det framkommer heller inga exempel på hur de på skolenheten arbetar för att förstärka respekten för allas lika värde eller hur man gör för att skapa en god atmosfär. Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar ett gemensamt arbete för att skapa trygghet på skolan och i det arbetet också inkludera elevernas trygghet på sociala medier.

Studiero

Granskningen visar att det finns ett visst arbete för att skapa studiero, men att det inte alltid följs. Av inskickade dokument, lektionsobservationer och intervjuer framkommer att vissa insatser påbörjats på skolenheten för att skapa studiero och att vissa åtgärder vidtagits för att upprätthålla studiero, men att det saknas en samsyn för hur lärarna ska agera bland annat när studieron brister. I Skolenkäten för elever i årskurs 5 och 8 våren 2022 är det samlade resultatet att studieron ligger betydligt under genomsnittet i jämförelse med samtliga medverkande skolenheter i riket. Den bristande studieron har tidigare uppmärksammats och ett arbete för att öka denna genomförts, bland annat genom att skapa en gemensam lektionsstruktur. Dock framkommer det att alla lärare inte följer de gemensamma överenskommelserna och att det fortfarande finns elever som upplever sig störda i sitt skolarbete. Elever uppger att olika lärare har olika regler. Det finns inte heller några gemensamma strategier framtagna på skolenheten för hur lärare ska agera om studieron brister, vilket rektorn uppger att de arbetar med. Trygghetsteamet har därför påbörjat ett arbete med att utforma en konsekvenstrappa som ska vara ett stöd för lärarna. Vid lektionsobservationer agerar lärarna på bristande studiero i klassrummet på olika sätt och i olika grad. Den bristande studieron har uppmärksammats under tidigare läsår och det har funnits ett riktat arbete för att öka studieron, bland annat genom att arbeta med ledarskap i klassrummet och att skapa strukturer i undervisningen med en tydlig och visuell lektionsplanering. Dock framkommer att det finns lärare i årskurs 7-9 som inte följer lektionsstrukturerna som de enats kring. Eleverna uppger att lärarna säger till om det är oroligt men att

studieron inte blir bättre av det. Vissa elever säger att de varit med och tagit fram regler för hur man vill ha det i klassrummet medan andra inte känner igen det.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna och i delaktighet med eleverna arbeta samlat för att öka studieron genom att skapa gemensamma förhållningssätt och strategier.

Skolinspektionens granskning visar att det saknas ett samlat och strategiskt arbete, där eleverna är delaktiga, för att öka studieron på skolenheten. Visserligen har man på skolan sedan tidigare vissa gemensamma överenskommelser, såsom en tydlig och visuell lektionsplanering och framtagna klassrumsregler men det är oklart i vilken grad dessa överenskommelser tillämpas av samtliga lärare och det finns ingen uttalad samsyn bland lärarna gällande vilka åtgärder som ska vidtas när studieron brister.

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Enligt läroplanen ska alla som arbetar på skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Vidare framgår av läroplanen att skolans mål är att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin studiemiljö.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn vidareutvecklar det samlade arbete som påbörjats på skolenheten med att skapa studiero. I arbetet bör samtliga elever också vara delaktiga. Det kan ske genom att till exempel eleverna i alla klasser ges möjlighet att själva komma med förslag på hur de vill att arbetet i klassrummen ska bedrivas och att dessa förslag ständigt hålls aktuella. För att skapa en miljö på skolan där all undervisning präglas av studiero behöver också fungerande forum skapas för lärarna att diskutera och komma överens om gemensamma strategier och förhållningssätt. Rektorn behöver även följa upp att dessa efterlevs. I detta arbete kan lärarna till exempel delge varandra goda exempel. När det gäller att vidta åtgärder när studieron brister behöver rektorn tydliggöra vilka strategier som lärarna ska använda, så att insatserna blir likvärdiga på skolenheten för att eleverna ska kunna känna igen sig i dessa.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen
9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen
Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Rektorn analyserar till viss del skillnader i bedömningar och betyg i olika ämnen och årskurser. Vad gäller lärares förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg ges olika förutsättningar i olika ämnen. De fåtal lärare som är ensamma i sina ämnen på skolenheten har möjlighet att samverka med andra lärare kring bedömning och kvalitetssäkring.

Diskussion och analys av omdömen och betyg

Av Skolinspektionens granskning framgår att rektorn till viss del analyserar skillnader i omdömen och betyg i olika ämnen och årskurser och för diskussioner med lärare utifrån dessa analyser. Av inskickade dokument och intervjuer framkommer visserligen att rektorn följer upp kunskapsresultaten men att hen inte analyserar de skillnader mellan ämnen och klasser som uppmärksammas utifrån perspektivet att det kan finnas skillnader i bedömningen som gjorts. Det framgår att lärarna analyserar resultat i sina klasser, både individuellt och i ämneslag, i syfte att reflektera över styrkor och utvecklingsområden i sin undervisning och därmed öka förutsättningarna att möta elevernas behov i samband med att lärarna jämför kunskapsresultaten. Rektorn och flera lärare uppger att rektorn uppmärksammar och samtalar med lärarna om hen upptäcker att betygsättningen avviker från de nationella proven.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn ger vissa men inte tillräckliga förutsättningar för att lärarna regelbundet ska samverka med varandra kring bedömning. I intervjuer och inskickat material framgår att rektorn avsätter tid för lärarna att sambedöma och kvalitetssäkra sina omdömen och betyg i samtliga ämnen. Enligt rektorn styr inte hen detta arbete utan lärarna kan själva organisera arbetet vid behov. Det framkommer att i de ämnen där nationella prov genomförs finns ett arbete med sambedömning och diskussioner kring bedömning av de nationella proven. Lärarna säger att det även finns tid avsatt i ämnesgrupperna för sambedömning men att tiden inte alltid används. Lärarna i årskurs 4-6 uttrycker att de sambedömer i flera ämnen, medan lärarna i årskurs 7-9 gör det i mindre omfattning. Enligt rektorn har den lärare som är ensam i

sitt ämne kontakt med andra lärare, men detta är inte något som organiserats av rektorn. I Skolenkäten för pedagogisk personal våren 2022 värderar lärarna samverkan vid bedömning och betygsättning betydligt lägre än genomsnittet i jämförelse med samtliga medverkande skolenheter. Enligt lärare sker sambedömning i vissa ämnen men de ser ett stort behov av att fortsätta utveckla arbetet kring sambedömning och öka sin bedömarkompetens. Rektorn uppger att det inte finns något arbete med sambedömning och kring utveckling av bedömarkompetens som hen har styrt.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att lärare tillsammans diskuterar hur de allsidigt och kontinuerligt kan utvärdera och bedöma elevernas kunskaper genom tydliga strukturer för sambedömning i alla ämnen.

Skolinspektionens granskning visar att det saknas tydliga strukturer för sambedömning i samtliga ämnen även om lärarna i årskurserna 4-6 diskuterar bedömning i större utsträckning.

Enligt skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas och rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar. Läraren ska utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn ser till att samtliga lärare ges förutsättningar att samverka i syfte att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Detta för att säkerställa likvärdigheten i de bedömningar som görs, och att lärare genom detta ytterligare utvecklar sin bedömarkompetens. Sambedömning är ett betydelsefullt redskap för ökad likvärdighet eftersom det bidrar till en gemensam syn på vad som ska bedömas och hur bedömningen ska gå till. Detta bör ske med en tydlig struktur för möten, innehåll och dokumentation. När lärare gemensamt tolkar och värderar bedömningsunderlag utifrån syfte, centralt innehåll och betygskriterier samt den undervisning som har bedrivits, syftar detta till ökad samsyn lärare emellan. Rektorn behöver alltså skapa förutsättningar för lärarna så att det finns en samstämmighet kring hur styrdokumentet tolkas och hur elevprestationer bedöms och vägs ihop. Skolenhetens rektor har därför en viktig roll för att skapa dessa förutsättningar för samtliga lärare så att de kan kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg på olika sätt och med hjälp av andra lärare, både inom och mellan skolor. Detta är speciellt viktigt för lärare som är ensamma inom sitt ämne på en skolenhet. Rektorn

behöver därför se till att lärare får tid och möjlighet tillsammans med kollegor att diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättning, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer. Detta för att skapa en likvärdighet och samsyn i bedömning och betygssättning.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Larsson

Beslutsfattare
Signerat av: Maria Larsson

X Kaiwan Adl Zarabi

Föredragande
Signerat av: Kaiwan Adl Zarabi

I handläggningen av ärendet har även utredare Camilla Ekman medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sju lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 29- 31 mars 2023. Besöket genomfördes av Camilla Ekman och Kaiwan Adl Zarabi.

Ljungviksskolan skolenhet B är en kommunal grundskola i Lerums kommun. Läsåret 2022/2023 har skolenheten cirka 278 elever i årskurserna 4-9. Skolenheten leds av en rektor.

Bilaga 3: Redovisningsformulär

Redovisningsformulär för vidtagna åtgärder med anledning av utvecklingsområden i regelbunden kvalitetsgranskning i Ljungviksskolan skolenhet B i Lerums kommun

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den regelbundna kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?

Formulär för huvudmannens redovisning

Utvecklingsområde:
Rektorn behöver i sin analys av skolenhetens samlade resultat sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande samt utifrån denna analys besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde: • Rektorn och lärarna behöver utveckla varierade metoder och arbetssätt så att eleverna ges inflytande och görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde: • Rektorn behöver tillsammans med lärarna och i delaktighet med eleverna arbeta samlat för att öka studieron genom att skapa gemensamma förhållningssätt och strategier.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde:

• Rektorn behöver se till att lärare tillsammans diskuterar hur de allsidigt och kontinuerligt kan utvärdera och bedöma elevernas kunskaper genom tydliga strukturer för sambedomning i alla ämnen.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: